

အမှောင်ထုလွှမ်းမိုးသော ကျွန်ုပ်တို့ အနာဂတ်

စစ်ဘေးဒဏ်သင့် ရှမ်းမြောက်ပိုင်းတွင် အစိုးရစစ်တပ်နှင့် ဆက်နွယ်သည့် ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း ပိုမိုတိုးချဲ့လုပ်ဆောင်

ရှမ်းလူ့အခွင့်အရေးမဏ္ဍိုင်
ဇန်နဝါရီ 2021

အကျဉ်းချုပ်

ယခင်နှစ်များတွင် မန္တလေးအခြေစိုက် ငွေရည်ပုလဲလုပ်ငန်းစုကုမ္ပဏီနှင့် မြန်မာ အစိုးရစစ်တပ်တို့၏ ပူးပေါင်း ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများ တိုးချဲ့ထုတ်လုပ်မှု များပြားလာသောကြောင့် စစ်ဘေးစစ်ဒဏ် ခံနေရသည့် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် လယ်ယာ မြေများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ ရေထုလေထုညစ်ညမ်းခြင်းဒဏ်ခံနေရသလို လူနေကျေးရွာအများ အပြားလည်း ပြောင်းရွှေ့ခြင်းခံရသည်။

ငွေရည်ပုလဲ နှင့် အစိုးရစစ်တပ်တို့ အပေါင်းပါများသည် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် လက်ရှိထုတ်လုပ် လျက်ရှိသည့် ကျောက်မီးသွေး၏ နှစ်ဆကျော် သုံးဆပမာဏကို ထုတ်ယူနေ သည့်အပြင် သီပေါ၊ တန့်ယန်းနှင့် မိုင်းရယ် မြို့နယ်များတွင်လည်း သတ္တုတွင်းသစ်များ ထပ်မံ တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်နေသည်။

သီပေါမြို့နယ်တွင် ငွေရည်ပုလဲ ကုမ္ပဏီက ၎င်း၏လက်ရှိ နမူ(နမ့်မ)ကျေးရွာအုပ်စု နားကွန်သတ္တုတွင်းတခု ထပ်မံတိုးချဲ့လာသည်။ အလားတူပင် စစ်တပ်ကာကွယ်ရေးပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး အရာရှိရုံးချုပ် (စစ်တပ် လက်နက်ထုတ်လုပ်ရေးဌာနခွဲ) ကလည်း 25 နှစ် စာချုပ် ဖြင့် ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်းတခု စတင်ခဲ့သည်။ လေထုညစ်ညမ်းမှု နှင့် မြေယာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုအပြင် မြေပြိုမှုများကြောင့် နမူ(နမ့်မ)ကျေးရွာသားများက သတ္တုတွင်းရပ်ဆိုင်း ရန် ထပ်ကာထပ်ကာတောင်းဆိုထားသော်လည်း လျစ်လျူရှုကာ တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်နေခြင်း ဖြစ်သည်။

တန့်ယန်းမြို့နယ်တွင် ငွေရည်ပုလဲ ကုမ္ပဏီက တတ်လျက်ကျေးရွာ လူနေအိမ်များ အောက်တည့်တည့်တွင် တူးဖော်လိုက်သည့် သတ္တုတွင်းတူးမြောင်းများကြောင့် မြေအောက် လှိုင်းခေါင်းများတွင် ပေါက်ကွဲသံများ နေ့ရောညပါ ကြားနေရပြီး ထိုပေါက်ကွဲသံကြောင့် မြေ သားများလည်း အက်ကွဲကုန်ကြသည်။ သံလွင်မြစ်၏ အဓိက မြစ်သွယ်တခုဖြစ်သည့် နမ့်ပန် မြစ်သည် သတ္တုတွင်းမှ ဆင်းသက်လာသည့် ရွှံ့ရည်များ စီးဝင်သွားသောကြောင့် ပင်ကိုယ်မူလ ကြည်လင်သန့်ရှင်းနေသည့်ရေသည် မည်းညစ်ရောင်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ ခဲ့ပါသည်။ 2021 ဇန်နဝါရီလအလယ်ပိုင်းတွင် 82-စုရှိ တတ်လျက်ကျေးရွာမှ မိသားစုအားလုံးကို ၎င်းတို့နေအိမ် များနှင့် လယ်ယာမြေများမှ ဝေးလှသည့် နေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း ခံရကြောင်းဆိုပါသည်။ ကျေးရွာသားတို့၏ အခွင့်အရေး တောင်းဆိုချက်ကိုလည်း ခြိမ်းခြောက် ခံရသည့်အပြင် ဒေသခံ ပြည်သူ့ စစ် မိုင်းဟအဖွဲ့က ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်မှုများ ရှိကြောင်း ဆိုသည်။

မိုင်းရယ်မြို့နယ်တွင်လည်း ငွေရည်ပုလဲ ကုမ္ပဏီက သတ္တုတွင်း တခုကနေ နှစ်ခုတိုး ချဲ့လိုက်သည်။ ၎င်း၏ လက်အောက်ခံကုမ္ပဏီ တခုဖြစ်သည့် သံတောင်ဦးက ခိုဆိုင်း ကျေးရွာအုပ်စုတွင် ကြံစက်ရုံကြီးတခု တည်ဆောက်လျက်ရှိသည်။ ရွာသားများ၏ စိုက်ပျိုး မြေယာများ ဆုံးရှုံးပြီး သတ္တုတွင်းမှ ထွက်လာသည့် အညစ်အကြေးများက ရေထွက်ပေါက်တွေ ပိတ်ဆို့ခြင်းခံရသည်။

ငွေရည်ပုလဲသတ္တုတွင်းထွက် ကျောက်မီးသွေးများကိုနောင်ချိုမန္တလေး နှင့် အခြား မြို့များတွင်ရှိသည့် ၎င်းတို့ပိုင် သကြားစက်ရုံ 2 ရုံ နှင့် ဘီလပ်မြေစက်ရုံများဆီသို့ တင်ပို့သည် ။ ငွေရည်ပုလဲက တည်ထောင်သည့် အရောင်းဘီလပ်မြေစက်ရုံ နှင့် ဆင်းရွေလီ သကြားစက်ရုံ တို့မှာ မန္တလေးအခြေစိုက် ဝင်းဘရားသားအုပ်စုဝင် ကုမ္ပဏီများ ဖြစ်သည်။

သတ္တုတွင်းများအားလုံးသည် စစ်ရေးပဋိပက္ခဖြစ်သည့် ဒေသတွင်းမှာသာရှိပြီး ကျေးလက်ပြည်သူများလည်း အစိုးရတပ် နှင့် ဒေသတွင်းရှိ ပြည်သူ့စစ်များက ပြန်လည်တုံ့ပြန် နှိပ်စက်မှုပြုလုပ်မည်ကို စိုးရိမ်ရသောကြောင့် မဆန့်ကျင်ကြပါ။ 2016 ခုနှစ်ထဲတွင် သီပေါ မြို့နယ် နမူ(နမ့်မ)သတ္တုတွင်း လုံခြုံရေး အတွက်ရှင်းလင်းစဉ် အစိုးရတပ်မတော်မှ မြေပြင် ဝေဟင် တိုက်ခိုက်ရေး စစ်ဆင်နွှဲခဲ့သည်မှာ ရွာသားများ နှိပ်စက်ခံ အသတ်ခံရသည်။

ဤသတ္တုတွင်း လုပ်ငန်းများကြောင့် ရွာသူရွာသားများ တွေ့ကြုံခံစားရသည့် ဖြစ်ရပ် မှာလက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ 2008 အခြေခံဥပဒေ၏ အကြီးဆက်ရလဒ်အဖြစ် ထင်ဟပ်နေစေသည် ။ သဘာဝသယံဇာတ များအားလုံး သည် ဗဟိုအစိုးရ ချုပ်ကိုင်မှု/ထိမ်းချုပ်မှု အောက်တွင် ထား ရှိပြီး နိုင်ငံတော်ကသာလျှင် ပိုင်ဆိုင် စီမံခွဲခြား ခွင့်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်လည်းပဲ ကျောက်မီးသွေး သတ္တုတွင်း လုပ်ငန်းများကို ဒေသခံများ၏ သဘောထား ဆန္ဒယူမှုမလုပ် လုပ်ငန်းရှင်များကို ပါမစ်ပေးနိုင်သည်။ နိုင်ငံတော် အစိုးရ၊ တပ်မတော် နှင့် လုပ်ငန်းရှင် ခရိုနီများက သတ္တုတွင်း မှ အကျိုးအမြတ် ရရှိခံစားသလောက် ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် မိမိတို့ပိုင်ဆိုင်သည့် အိုးအိမ်များစွန့်ခွါရပြီး၊ ဆင်းရဲတွင်းပိုနက်ကာ ဆုံးရှုံးမှုများနှင့်သာ ရင်ဆိုင်ရသည်။

တိုင်းရင်းသားဒေသတွင် သတ္တုတွင်းတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းမှ ကြီးပွားချမ်းသာလာသည့် ခရိုနီများ၏ တရားမျှတမှုမရှိသော ခေါင်းပုံဖြတ်မှုသည် ပြည်တွင်းစစ် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ အခွန်ရှည်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်း တရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်းပဲ နေပြည်တော် အစိုးရ အနေဖြင့် ဤအနိဋ္ဌာရုံ မြင်ကွင်းကို လျစ်လျူရှုကာ ကြီးမားသော သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများ အတွက် ပါမစ်များ ချပေးနေဆဲ ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့ ရှမ်းလူ့အခွင့်အရေးမဏ္ဍိုင် အနေဖြင့် အလျင်အမြန် တောင်းဆိုလိုသည်မှာ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် အစိုးရစစ်တပ်ဘက်မှ တိုက်ခိုက်ရေး စစ်ဆင်နွှဲနေသမျှ နိုင်ငံ့တဝှမ်း သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများ အားလုံး လည်း ရပ်ဆိုင်းပေးရန်ဖြစ်ပြီး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ပေးစွမ်းနိုင်ပြီး ဒေသခံပြည်သူများ အသက်အိုးအိမ် မြေယာ နှင့် မြစ်ချောင်းများအားလည်း အကာအကွယ် ပေးနိုင်သည့် ဖက်ဒရယ် အခြေခံဥပဒေအသစ် ပေါ်ပေါက်လာသည့်တိုင် ဖြစ်သည်။

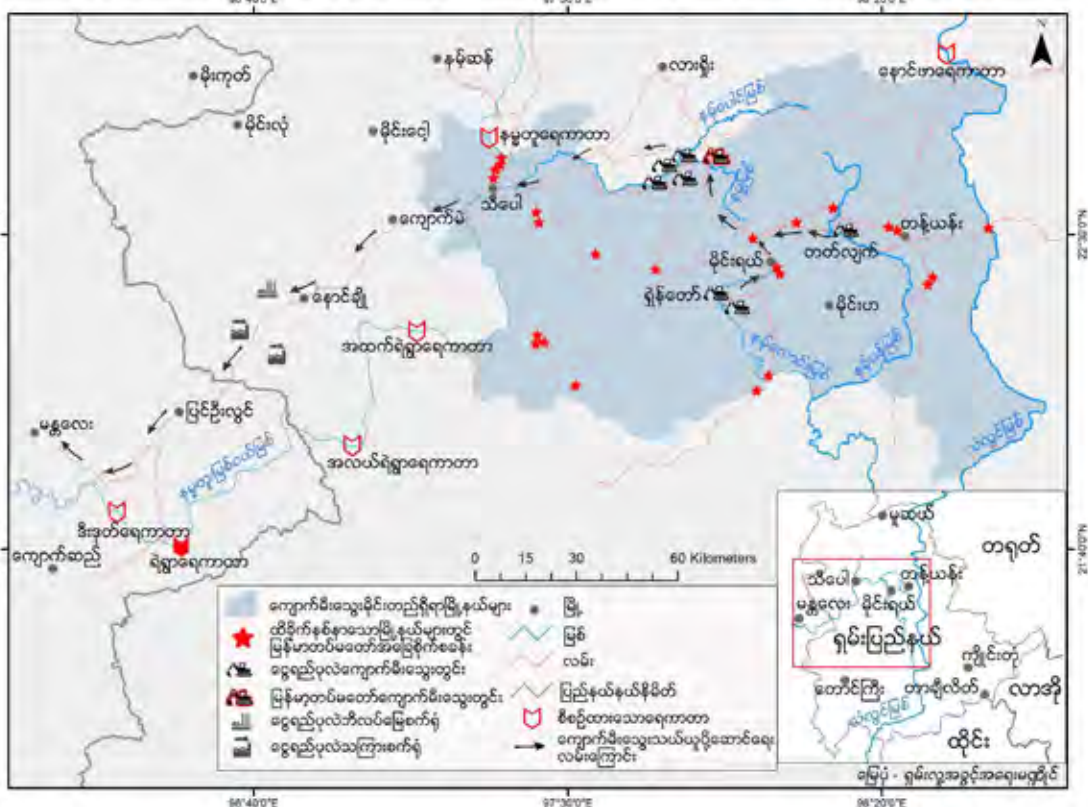

မာတိကာ

အကျဉ်းချုပ်	2
<hr/>	
သီပေါမြို့နယ်မှ ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း တိုးချဲ့မှု	6
• နမ္မ(နမ့်မ) - ငွေရည်ပုလဲ	6
• နမ္မ(နမ့်မ) - အစိုးရစစ်တပ်	8
<hr/>	
တန့်ယန်းမြို့နယ်မှ ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း တိုးချဲ့မှု	12
• တတ်လျက်ကျေးရွာ - ငွေရည်ပုလဲ	12
<hr/>	
မိုင်းရယ်မြို့နယ်မှ ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း တိုးချဲ့မှု	20
• ခိုဆိုင်း - ငွေရည်ပုလဲ	20
<hr/>	
ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းကျောက်မီးသွေးသတ္တုတူးဖော်ရေး၌ ငွေရည်ပုလဲ နှင့် အစိုးရစစ်တပ်တို့ ချုပ်ကိုင်	24
<hr/>	

ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင်ရှိ ငွေရည်ပုလဲကုမ္ပဏီနှင့် မြန်မာ့တပ်မတော်တို့၏ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်းပြင်မြည့်

သီပေါမြို့နယ်မှ ကျောက်မီးသွေး သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း တိုးချဲ့မှု

နမူ(နမ့်မ) - ငွေရည်ပုလဲ

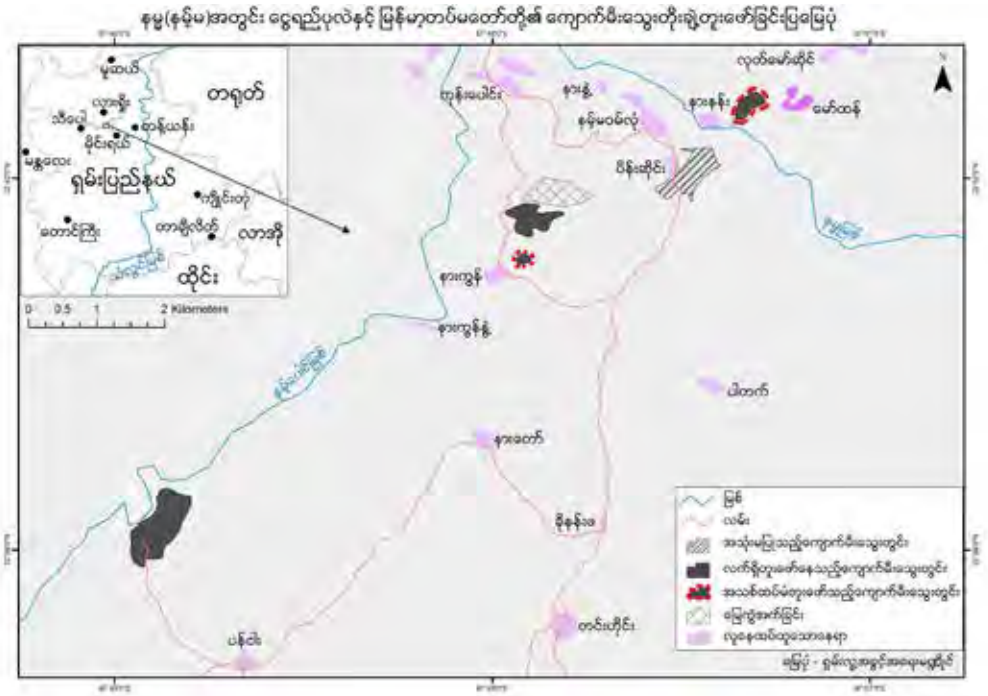
ခရစ်နှစ် 2004 ကတည်းက ငွေရည်ပုလဲကုမ္ပဏီသည် နမူ(နမ့်မ)ကျေးရွာတွင် ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများ စတင်ခဲ့ပါသည်။ 2017 ခုနှစ်က “နမူ(နမ့်မ) ကျောက်မီးသွေးရပ်ဆိုင်းပါ”¹ဆိုသည့်ရှမ်းတောင်သူအဖွဲ့၏အစီရင်ခံစာတွင် ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းကြောင့် စိုက်ပျိုး ရေးခြံမြေများ ပျက်စီးခြင်း၊ ဆည်မြောင်းတာဝန်များ ကျိုးပျက်ခြင်း၊ ရေထု မြေထု ညစ်ညမ်းခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့် လူဦးရေပေါင်း 3,000 ကျော်အား ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိခဲ့ကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ နမူ(နမ့်မ)ကျေးရွာသား များသည် 2016ကတည်းက နမူ(နမ့်မ)သတ္တုတွင်း ရပ်ဆိုင်းရေးလှုပ်ရှားမှုများ စတင်ခဲ့စေကာ မူ ငွေရည်ပုလဲအနေဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ စိုးရိမ်မှုများကို အရေးမလုပ်ခဲ့ပါ။

ပိန်းဆိုင်းသတ္တုတွင်း ပိတ်ပြီးနောက် ငွေရည်ပုလဲသည် 5 နှစ်တာကာလအတွင်း နမူ (နမ့်မ)ကျေးရွာ အုပ်စုဝင် နားကွန် နှင့် ပန်ငါးကျေးရွာများ၌ သတ္တုတွင်း ၁-ခုစီ တည်ထောင်ခဲ့ သည်။ 2020 ဇန်နဝါရီလမှစ၍ ငွေရည်ပုလဲသည် နားကွန်တွင် လက်ရှိမြေအောက် သတ္တုတွင်း မှ လေဟာပြင် သတ္တုတွင်းတခုလည်း တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်လာသည်။ နားကွန်သတ္တုတွင်းက မြေအောက်တွင် တည်ဆောက်ထားတာကြောင့် မြေပြိုမှု ဖြစ်ပေါ်စေသည့် ပြင် မီးခိုးများလည်း မြေအောက်မှတိုးထွက်လာသည်။ ယခင်နှစ်တွင် မြေနေရာရှင်းလင်းမှု နှင့် တူးမြောင်း တည်ဆောက်မှုများလည်း တိုးချဲ့လာတာကြောင့် ကုန်းပေါင်းကျေးရွာမှ ရွာသား ၅ ဦးပိုင် တောင်ကုန်းယာတောများ ပျက်စီးကြောင်း၊ တဦးတယောက်မျှ နှစ်နာကြေးမရကြောင်း ဆို ပါသည်။

နှစ်နာသူရွာသားများ	ဆုံးရှုံးသည့် ယာတောပမာဏ
နိုင်ထွဏ်း	2.5 ဧက
လုံးမူး	4 ဧက
နိုင်မွဏ်း	2 ဧက
လုံးဝန်းတိ	5 ဧက
စိုင်းပိမ်မိန်း	မသိ

ငွေရည်ပုလဲ သတ္တုတွင်းလုပ်သားများ နေထိုင်ရန်အဆောင်ဆောက်လုပ်ရန် ဟုဆို ကာ မြေဧကပေါင်း 30 ရှင်းလင်းပြီး ယင်းမြေပိုင်ရှင်များအား နှစ်နာကြေး တစ်စုံတရာမျှ ပေးခြင်း မရှိပါ။ နားကွန်သတ္တုတွင်း စီမံကိန်းတွင် အလုပ်သမား 55 ယောက်ရှိပြီး တရုတ်နိုင်ငံသား 25 ဦးလည်း ပါဝင်ကြောင်း ဆိုပါသည်။

¹ <http://www.burmese.shanhumanrights.org/index.php/newsletter/326-stop-coal-mining-in-nam-ma>

2020 နှစ်ဦးပိုင်းတွင် မြေအောက်သတ္တုတွင်း တခုအပြင် ငွေရည်ပုလဲက ကွင်းပြင် ကျောက်မီးသွေး သတ္တုတွင်းတခုလည်း စတင်ခဲ့သည်။ နားကွန်သတ္တုတွင်း အသစ်၏ အကျယ်အဝန်းပမာဏမှာ 5 ဧက ခန့် ရှိပြီး အရင်က ကျေးရွာသားများပိုင် မယ်ဇေလီပင် စိုက်ပျိုး ခင်းတခုဖြစ်သည်။ စိုင်းဒင် နှင့် လုံးယီ ရွာသားနှစ်ယောက်တို့ စိုက်ပျိုးခြံက ယင်းသတ္တုတွင်း စီမံကိန်းနှင့်ကပ်လျက်ရှိပြီး တနှစ်လျှင် ကျပ်ငွေ 1.5 သန်း (အမေရိ ကန် ဒေါ်လာ 1,170) မှု ကောက်ပဲသီးနှံမှ ဝင်ငွေရရှိသည်။ စိုင်းဒင် နှင့် လုံးယီတို့က သတ္တုတွင်းစီမံကိန်းကနေ နယ်မြေ ကျူးကျော်လာမှာကို ရတက်မအေးစရာ ဖြစ်နေကြသည်။

ဇန်နဝါရီလ 2, 2021 နေ့တွင် ငွေရည်ပုလဲကုမ္ပဏီ လုပ်ငန်းရှင်များက နမ့်မ(နမ့်မ) ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် ရွာသားများအား အစည်းအဝေး ခေါ်ယူကာ သဘောတူညီလက်မှတ် ရေးထိုးစေခဲ့သည်။ ယင်းသဘောတူချက် စာတမ်း၌ နမ့်မ(နမ့်မ) ဒေသတွင် ၎င်းတို့ကုမ္ပဏီအား 6 လကြာ သတ္တုတွင်း တူးဖော်ခွင့်ပြုရန်နှင့် ကျပ်ငွေ သန်း 110 (82,600) နှစ်နာကြေးငွေ ရယူ ပြီး ပျက်စီးသွားသည့် မြေနေရာအချို့ အပါအဝင် ကျိုးကျရေကာတာတာရိုးများ ပြုပြင်ပေး မည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

နမူ(နမ့်မ) - အစိုးရစစ်တပ်

ခရစ်နှစ် 2020 နှစ်ဦးပိုင်းတွင် မင်းရွှေလွှာ ကုမ္ပဏီက နမူ(နမ့်မ) နှင့် နားနန်းကျေးရွာ မြောက်ဘက် ကီလိုမီတာ 500 ခန့်အကွာတွင် ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်း တခုလည်း စတင်ခဲ့ သည်။ မင်းရွှေလွှာ ကုမ္ပဏီသည် စစ်တပ်ကာကွယ်ရေးပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး အရာရှိရုံးချုပ် အတွက် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပြီး၊ မော်ထန် ကျောက်မီးသွေး သတ္တုတွင်းမှာ အစိုးရစစ်တပ် ကိုယ်တိုင် 1980 ပြည့်နှစ်မှ စတင်လည်ပတ်ခဲ့ ရာမှ 2010 တွင် ရပ်နားခဲ့သည်။ မြန်မာ အီးအိုင်တီအိုင် တိုးတက်မှုအခြေပြ နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာ 2018-2019 (Myanmar EITI Annual Progress Report 2018-2019) အရ စစ်တပ် ကာကွယ်ရေးပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး အရာရှိရုံးချုပ်၏ နမူ(နမ့်မ)သတ္တုတွင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်မှာ 07/05/2010 မှ 06/05/2035 အထိဖြစ်ပြီး အကျယ်အဝန်းမှာ 2.22197 စတုရန်း ကီလိုမီတာ ဖြစ်သည်။

မင်းရွှေလွှာ ကုမ္ပဏီက ရွာသားများကိုပြောသည်မှာ ၎င်းတို့ ကျောက်မီးသွေး သတ္တုတွင်း စီမံကိန်းသည် နားနန်းကျေးရွာ ထက်ဝက်ကျော်မျှ ပါသွားနိုင်သည်ဟုဆိုသည်။ ယနေ့ထိတော့ 25 ဧကခန့်မျှရှိသည့် တောင်ကုန်းဧရိယာတခုလုံး ဖြိုခွင်းပြီး တွင်းနက်မှာ ပေ -30 ခန့်ရှိသည်။ မယ်ဇလီပင် နှင့် ပြောင်းပင်စိုက်ပျိုးသည့် နားနန်းကျေးရွာသား 3 ယောက်ပိုင် တောင်ကုန်းယာတောများ ဆုံးရှုံးကြောင်း နစ်နာကြေး ငွေများလည်း ရရှိကြောင်း ဆိုသည်။

အမည်	ဆုံးရှုံးခြေပမာဏ	ရရှိသည့်နှစ်နာကြေး
လုံးပွတ်	5 ဧက	ကျပ်ငွေ 7-သန်း
လုံးထွန်း	3 ဧက	ကျပ်ငွေ 5-သန်း
လုံးတာ	3 ဧက	ကျပ်ငွေ 5-သန်း

သို့သော်လည်းပဲ ရွာသားများ တောင်းဆိုသည့် နစ်နာကြေး ပမာဏကိုတော့ မရကြ ပါ။ 10 ပုံ 1 ပုံသာ ရရှိကြ ပြီး “ပေးသည့်အတိုင်းပဲယူပါ” ဟု ၎င်းကုမ္ပဏီက ပြောသေးသည်။ ကုမ္ပဏီ အရာရှိတဦးက ရွာသားများကိုပြောသည်မှာ-- “တကယ်တော့ ဘာမှပေးစရာတောင် မလိုဘူး၊ ကျွန်တော်တို့က အစိုးရထံမှ ခွင့်ပြုမိန့်ရထားတာ ကြာလှပြီ၊ ခင်ဗျားတို့ မွေးတောင် မ မွေးသေးဘူး။ ပါမစ်လည်း ဘယ်သူထံမှ တောင်းနေစရာမလိုဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ပေးတဲ့ပုံကိဆံ က ခင်ဗျားတို့ ကြိုးစားပမ်းစား စိုက်ပျိုးထားတဲ့ စိုက်ခင်းအတွက် နစ်နာကြေးပေးတာ” ။

တူးထားသည့် ကျောက်မီးသွေးများကို 12-ဘီး ထရပ်ကားများဖြင့် နမ့်ပေါင် မိန်းလမ်း ပေါ်သို့သယ်ဆောင်ပြီး 22-ဘီး အထူးပြုပြင်ထားသည့် ထရပ်ကားကြီးများဖြင့် တဆင့် နမ့်ပေါင် မြစ်ကမ်း ဖက်ဆီသို့ ဦးတည်တင်ဆောင်သွားကြသည်။ ရွာသားများ ပြန်ပြောပြသည်မှာ-- “ နေ့စဉ်နေ့တိုင်းပဲ 22-ဘီး ထရပ်ကားမျိုး အစီး 30 ခန့် လာတင်သွားတယ်။ ကားအမိုးအကာ လည်း ဖုံးအုပ်တာမရှိတော့ တလမ်းလုံး ဖုံးတွေတထောင်းထောင်းပဲ။”

အစိုးရစစ်တပ်မှ တပ်သားများက နမူ(နမ့်မ)ဒေသတွင် လုံခြုံရေးကင်းများ ပုံမှန် လှည့်လည်လျက်ရှိသည်။

²Myanmar EITI Annual Progress Report 2018-2019 | Extractive Industries Transparency Initiative

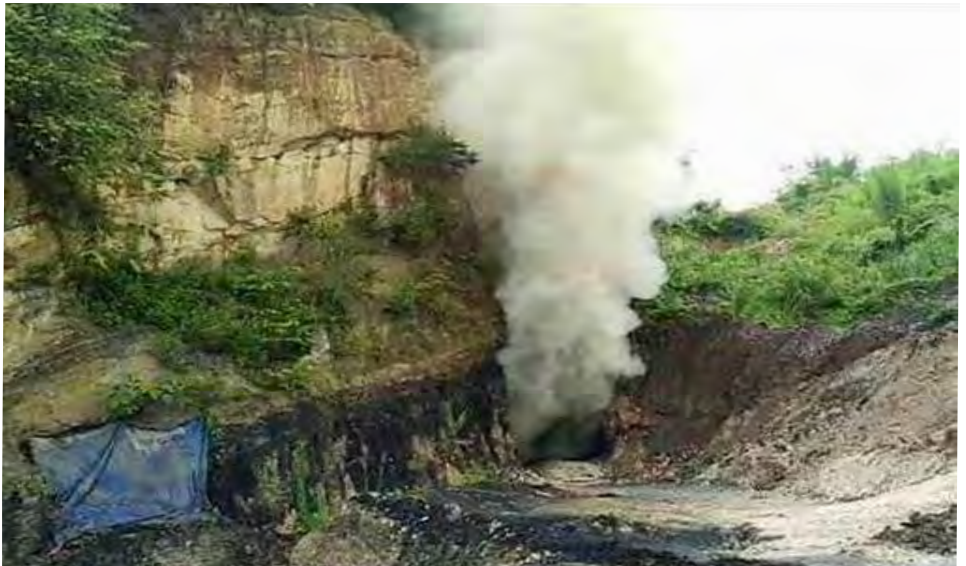
☛ နားကွန်ရွာရှိ အသစ်တိုးချဲ့ထုတ်ယူနေသည့်ကျောက်မီးသွေးတွင်း

☛ ကျောက်မဲမြို့နယ်အတွင်း စစ်ဆင်ရေးထွက်လာကြသောအစိုးရစစ်တပ်

☛ နားကွန်ရွာတွင်တူးဖော်လျက်ရှိသောကျောက်မီးသွေးတွင်းအသစ်

☛ နားကွန်ရွာအနီးရှိ ကျောက်မီးသွေးတွင်းများမှထွက်ရှိလာသောမီးခိုးငွေ့များ

☛ နားကွန်ကျောက်မီးသွေးတွင်းမှ ငွေရည်ပုလဲကုမ္ပဏီ၏ ကုန်တင်ကားများ

☛ နားနန်းကျေးရွာမှကျောက်မီးသွေးတွင်းအသစ်များ

တန့်ယန်းမြို့နယ်မှ ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း တိုးချဲ့မှု

တတ်လျက်ကျေးရွာ - ငွေရည်ပုလဲ

တတ်လျက် ဆိုသည်မှာ လူနေအိမ်ခြေ 82-လုံးရှိသည့် နားဟုတ် (ခရီးရှက်) ကျေးရွာအုပ်စုဝင် တန့်ယန်းမြို့နယ်တွင် ရှိသည့် ကျေးလက်တောရွာ တစ်ရွာပင်ဖြစ်သည်။ ရွာသူရွာသားများက ဆန်စပါး၊ ပြောင်း၊ မြေပဲ၊ လက်ဘက် နှင့် မယ်လီပင်များ အဓိကထား၍ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဖြစ် စိုက်ပျိုးကြသည်။ အိမ်ထောင်စုတစု၏ ပုံမှန်ဝင်ငွေမှာ ပျမ်းမျှ အားဖြင့် တနှစ်လျှင် ကျပ်ငွေ 900,000 (အမေရိကန် ဒေါ်လာ 650) ခန့်ဖြစ်သည်။

ခရစ်နှစ် 2002 တွင် ယခင်နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး အတွင်းရေးမှူး (၁) ဗိုလ်ချုပ် ခင်ညွန့်က ရဟတ်ယာဉ်ဖြင့် အလည်အပတ်ရောက်ပြီး များမကြာမီ တတ်လျက်ကျောက်မီးသွေး သတ္တုတွင်း စတင်ခဲ့တာဖြစ်သည်။

တန့်ယန်းမြို့နယ် ဝမ်တတ်လျက်ကျေးရွာတွင် ငွေရည်ပုလဲမှ ကျောက်မီးသွေးတိုးချဲ့တူးဖော်ခြင်းပြမြေပုံ

နစ်နာကြေးငွေ တစ်စုံတရာ ပေးခြင်းမရှိပဲ ဒေသခံ လယ်သမားများထံမှ လယ်ယာမြေ များသိမ်းယူကာ ပတ္တမြား နှင့် ရွှေစွန်းလုံ ကုမ္ပဏီတို့က သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများ စတင်လည်ပတ် ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က လယ်ယာမြေများ ဆုံးရှုံးကြသည့် လယ်သမားများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

စဉ်	အမည်	ဆုံးရှုံးသည့် စိုက်ပျိုးမြေ ဧက
1	လုံးနာလိန်	2-ဧက အထက်
2	လုံးကော	2-ဧက အထက်
3	လုံးည	1-ဧက အထက်
4	ဆန်လျန်း	1-ဧက အထက်
5	ဆန်လူ	1-ဧက အထက်
6	ဆန်ည	1-ဧက အထက်

ခရစ်နှစ် 2008 မှစ၍ ငွေရည်ပုလဲ ကုမ္ပဏီက တရုတ်အလုပ်သမားများ အသုံးပြုကာ သတ္တုတွင်း လုပ်ငန်း များ ရယူခဲ့သည်။ တူးဖော်ရရှိသည့် ကျောက်မီးသွေးများကိုမူ နောင်ချိုရှိ သကြားစက်ရုံနှင့် မန္တလေးအခြေစိုက် ဘီလပ်မြေစက်ရုံဆီသို့ တင်ပို့သည်။

သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းကြောင့် တတ်လျက်ကျေးရွာနှင့် အနီးကပ်ဆုံးကျေးရွာအိမ်ခြေ 80 ရှိ ဟတ်ပေါက်ကျေးရွာဒေသခံများ အသုံးပြုလျက်ရှိသည့် သဘာဝရေစီးစမ်းချောင်းများ ညစ်ညမ်းကြောင်းဆိုသည်။ ရွာတွင်းရှိ ရေတွင်းများလည်း ခန်းခြောက်ကုန်ကြောင်းပြောသည် ။ သတ္တုတွင်း မှ စွန့်ပစ်သည့် အမှိုက်များကြောင့် ဒေသခံကျေးရွာသားများ ယခင်က အသုံးပြု သည့် သဘာဝရေစီးချောင်းများ ဆည်မြောင်းများ ပိတ်ဆို့စေသည်။ သတ္တုတွင်းမှ စုပ်ထုတ် လိုက်သည့် ညစ်ညမ်းရေများ ကုမ္ပဏီက တာဝန်မဲ့ကာ စွန့်ပစ်သည့်အတွက် ဟတ်ပေါက်ကို ဖြတ်ပြီး အနီးအနားတွင် စီးဆင်းလျက်ရှိသဘာဝရေစီးချောင်း ထဲသို့စီးဝင် သွားသည်။ ကုမ္ပဏီ က ဒီစွန့်ပစ်ရေကို ကျေးရွာသားများ စိုက်ပျိုးရေး၌ အသုံးပြုရန် ပေးထားသော်လည်း ရေက အလွန်ညစ်ညမ်းသောကြောင့် အသုံးပြုရန် မသင့်လျော်ဟု ရွာသားများက ဆိုပါသည်။

မြစ်ကြောတလျှောက် နေထိုင်ကြသည့် ကျေးလက်ရွာသားများက သတ္တုတွင်းမှ စွန့်ပစ်ရေကြောင့် ၎င်းတို့မြစ်ချောင်းများ မည်းနက်ရောင်အဖြစ် ပြောင်းသွားကြောင်း ပြောသည်။

ရွာလမ်းတလျှောက်တွင် အထူးသဖြင့် လုံကော် (35 အိမ်ခြေ) နှင့် ကျိန်းယမ်း (40 အိမ်ခြေ) ကျေးရွာတွေကိုဖြတ်ပြီး သည်ဆောင်သွားသည့် ကျောက်မီးသွေး ထရပ်ကားများ ကြောင့် ဖုံဖုန်းတွေတလူလူ လွှမ်းခြုံလျက်ရှိသည်။ တနေ့လျှင် 12-ဘီး ကျောက်မီးသွေးတင် ထရပ်ကားကြီးများ အစီး 50 ခန့် အမိုးအကာ ဖုံးအုပ်ခြင်းမရှိပဲ ၎င်းတို့ ကျေးရွာတွေကို ဖြတ် သွားကြသည်။

ခရစ်နှစ် 2008 ခုနှစ်တွင် ရွှေလင်္ကာအမည်ရှိ ကုမ္ပဏီက ဒေသခံရွာသားများပိုင် သစ်ပင် စိုက်ပျိုးခင်းများ သိမ်းယူကာ သတ္တုတွင်း စတင်တူးဖော်ခဲ့သည့်အတွက် အခြေအနေ ပိုမိုဆိုးရွား ခဲ့သည်။ နှစ်နာကြေးငွေအနေဖြင့် မယ်ဇလီပင် တပင်အတွက် ကျပ် 10,000 (အမေရိကန် 7 ဒေါ်လာခန့်) မှုသာပေးသည်။ ယင်းနှစ်နာကြေး ပမာဏသည် ရွာသားများ တနှစ်လျှင် မယ်ဇလီ ပင် တပင်ကထွက်ရှိသည့် ဝင်ငွေ၏ တဝက်ခန့်မျှသာဖြစ်သည်။

ခရစ်နှစ် 2019 မှာတော့ ထိုကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းကို ရွှေလင်္ကာမှ ငွေရည်ပုလဲ ကုမ္ပဏီသို့ လွှဲပြောင်းလိုက်သည်။

တန့်ယန်းမြို့နယ် တက်လျက်ကျေးရွာတွင် ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်း၏ သက်ရောက်မှုများပြမြေပုံ

မြေပုံ - ရှမ်းလူ့အခွင့်အရေးမဏ္ဍိုင်

2020 မတ်လအတွင်း တက်လျက်ကျေးရွာမြေအောက်ပိုင်း ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်းများမှ ပေါက်ကွဲသံများ နေ့ရော ညပါ ကြားနေရသည်။ လူနေအိမ်အောက်၊ ကျွဲနွားတင်းကုတ်အောက်၊ စိုက်ပျိုးရေးခြံ မြေလွှာများ အက်ကွဲ ကုန်ကြသည်။

2020 ခုနှစ် မေလအတွင်း ရွာသားတို့က ကျေးရွာအုပ်စုဥက္ကဋ္ဌထံ ၎င်းဖြစ်ရပ်ကို တိုင်ကြားသဖြင့် ငွေရည်ပုလဲကုမ္ပဏီက ပြန်လည်၍ မိသားစု(11)စုအတွက် ရွာ၏မြောက်ဘက်ရှိစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ကိုင်၍မ ရသည့် မြေကွဲတစ်နေရာတွင် အိမ်သစ်များဆောက် ပေးခဲ့သည်။ ရွာသား တို့က နှစ်နာကြေးကို ငွေသားအဖြစ်ဖြင့် လိုချင်ကြပြီး၊ သူတို့ စိုက်ပျိုးရေးခြံနှင့် ကပ်လျက်ရှိသည့် ရွာ၏ အနောက်ဖက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ချင်ကြသည်။

• တတ်လျက်ကျေးရွာသူရွာသားများ၏နေအိမ်များအောက်တွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော မြေအက်ကွဲမှုများ

🕒 တတ်လျက်ကျေးရွာသားများ၏နေအိမ်များအောက်တွင်ဖြစ်ပေါ်နေသော မြေအက်ကွဲမှုများ

🕒 တတ်လျက်ရွာမှကျောက်မီးသွေးတွင်း

ကုမ္ပဏီက ရွာသားတွေ၏ ငွေသားနစ်နာကြေး တောင်းဆိုချက်ကို သဘောတူသော်လည်း သူတို့ရွှေသွားလိုသည့်နေရာကိုတော့ မရခဲ့ပါ။ ရွာသားများအဖို့ ရွေးချယ်ခွင့် မရှိပါပေးတာကိုယူပြီးအခြေချပေးသည့်နေရာတွင်သာ ကျေနပ်ရသည်။ သဘောမတူပါကလည်း ဘာမှမရဘဲ လက်ချည်းဗလာ ဖြစ်သွားနိုင်သည်ကို စိုးရိမ်နေကြသည်။

အိမ်အောက်တွင်အက်ကွဲမှုများဖြစ်ခဲ့သည့်ရွာသားမိသားစု 11ဦးအတွက်နစ်နာကြေးငွေကို မူလပိုင်ဆိုင်သည့် မြေခြံဝင်း ပမာဏအလိုက် အောက်ပါအတိုင်း ပေးရန် သဘောတူညီခဲ့သည်။

စဉ်	အိမ်ပိုင်ရှင်	မူလရွာတွင် ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှု	နစ်နာကြေး ကျပ်ငွေ
1	လုံးပီး (ဟိုယ)	2-ဧက နီးပါး	35 သိန်း
2	ဆန်လျန်း	2-ဧက အထက်	35 သိန်း
3	နိုင်မန်	1.6 ဧက	20 သိန်း
4	ပါမ္မဏ်း	1.6 ဧက	20 သိန်း
5	အိုက်လှ + အေးအောင်	1.6 ဧက	20 သိန်း
6	အိုက်ဝိလ	3.2 ဧက	35 သိန်း
7	လုံးနာလိန်	3.2 ဧက	35 သိန်း
8	နိုင်ပီး	3.2 ဧက	35 သိန်း
9	နိုင်အွန်	1.6 ဧက	10 သိန်း
10	စင်မောင်	1.6 ဧက	15 သိန်း
11	ခိန်းဩ	မသိ	20 သိန်း

2020 ဇွန်လတုန်းကလည်း မြေအောက်တူးမြောင်းများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သည့်အတွက် သီးခိုင်စွမ်း မရှိတော့သည့်အလျောက် မပြောင်းရွှေ့ရသေးသည့် လက်ကျန်ရွာသူရွာသားများက နေရာသစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရုံမှတစ်ပါး အခြားမရှိပြီ။ ဒီတော့ ရွာသားတို့က အိမ်ထောင်စုတစ်ခုလျှင်အိမ်မြေခြံတန်ကြေးအလိုက်အများဆုံးကျပ် 35 သိန်းအထိလျော်ကြေးပေးမည်ဆိုလျှင် ပြောင်းရွှေ့မည်ဟု တောင်းဆိုကြသည်။ တကယ်တော့ ဒီလျော်ကြေးငွေသည် ရွာသားတို့ တောင်းဆိုသည့်နှုန်းထက် လျော့ နည်းနေပါသေးသည်။

ကျွန်တော်တို့ ပိုင်ဆိုင်မှုမှာ အိမ်ရှေ့ခြံပါဆိုလျှင် ကုမ္ပဏီက ပေးသည်ထက် အများကြီးတန်တယ်။ ဒါပေမယ့် မတတ်နိုင်ဘူး ရတာကိုယူပြီး ရွှေ့ပေးရတော့မယ် ဟု တတ်လျက်ကျေးရွာ ရွာသားတဦးက ညီးညူလေသည်။

ဒီဇင်ဘာလ 4, 2020 ရက်နေ့တွင် တတ်လျက်ကျေးရွာမှ လက်ကျန် အိမ်ထောင်စု 30 စလုံး နေရာသစ်ဆီသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားကြသည်။ သို့သော်လည်းပဲ နစ်နာကြေးကိုမူ သုံးပုံတပုံသာ ရကြပြီး၊ သဘောတူထားသည့်အတိုင်း ကုမ္ပဏီက ရွာသားများအား ပေးဆောင်ခြင်း မရှိသေးပါ။ နှစ်ဖက်သဘောတူ စာချုပ်အရဆိုလျှင် အောက်တိုဘာ သီတင်းကျွတ်လတွင် နစ်နာကြေးများ အားလုံး ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။

တတ်လျက်ကျေးရွာမှ ကျန်ရှိနေသည့် အိမ်ထောင်စု 30 က နေရာသစ်ဆီသို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် ငြင်းဆန်ရသည့် အဓိကအကြောင်းရင်းလည်းရှိနေပါသည်။ ရွာသားတို့က ရွာဟောင်း၏ အနောက်ဖက် လှုပ်ကိုင်ယာမြေနှင့်လည်း မဝေးသည့် မြေနေရာတွင် ပြောင်းရွှေ့လိုကြကြောင်းတောင်းဆိုသည်။

ဒီဇင်ဘာ 15, 2020 ရက်နေ့တွင် ဒေသခံ မိုင်းဟပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့မှ တပ်သားများ အယောက် 20 ခန့်က လက်ကျန်ရွာသားများအား ဆင့်ခေါ်သည်။ ပြောင်းရွှေ့ရန်ငြင်းဆန်သည့် ရွာသား ၃ ဦးအား အဖွဲ့ခေါင်း ဆောင်များဟုဆိုကာ ဝါးလုံးဖြင့် အသားကုန် သွေးထွက်သံယို ဖြစ်သည်အထိ ရိုက်နှက်လေသည်။ ထို့နောက် ၎င်းရွာသား ၃ ဦးအား မိုင်းရယ်မြို့နယ် တတ်လျက်ကျေးရွာ တောင်ဖက် 20 ကီလိုမီတာခန့်တွင် တည်ရှိသည့် မိုင်းဟပြည်သူ့စစ်ဌာနချုပ်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားသည်။ ဖမ်းဆီးခေါ် ဆောင်သွားသည့် ရွာသားများအား ရေပူလောင်းနှိပ်စက်ကာ 15 ရက် အကြာတွင် လွှတ်ပေးလိုက်သည်။

ဤဖြစ်ရပ်ကြောင့် ရွာသားများက သူတို့အခွင့်အရေးများ မတောင်းဆိုဝံ့တော့ပါ။ 2021 ဇန်နဝါရီလ လယ်တွင် လက်ကျန်ရွာသားများအားလုံး ကုမ္ပဏီက သတ်မှတ်ပေးထားသည့် နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီးဖြစ်သည်။

တတ်လျက်ကျေးရွာတွင် သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း စတင်တူးဖော်စဉ်ကပင် မိုင်းဟပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့က လှုံ့ချရေးတာဝန်ယူထားသည်။ ကျေးရွာသားများ တုန်လှုပ်ကြောက်လှန့်စေတာမျိုး နှင့် ရွာသားတို့ တောင်းဆိုသည့် အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်ခွင့်မရအောင်လည်း ဟန့်တားတာမျိုးလုပ်ဆောင်သည်။

မိုင်းဟပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့ကို မားဂိုဝန် (လောင်မား) ဆိုသည့် တရုတ်မျိုးနွယ် တဦးက တည်ထောင်ထား တာဖြစ်ပြီး 1996 တွင် လက်နက်ချ ခွန်ဆာ MTA တပ်မှ အရာရှိဟောင်း တဦးလည်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတပ်ဖွဲ့သည် အစိုးရတပ်အား အထောက်အကူပြုတပ်ဖွဲ့အဖြစ် ဆောင်ကျဉ်းပေးရာမှာ သတင်းကျော် ဇောနေပြီး၊ တန့်ယန်းမြို့နယ်တောင်ဖက် နှင့် မိုင်းရယ်မြို့နယ် အရှေ့ဖက်ဒေသများကို သွယ်တန်းလျက်ရှိ တောင်တန်းတလျောက်တွင် လှုပ်ရှားလျက်ရှိသည်။ အစိုးရစစ်တပ်လည်း တန့်ယန်းမြို့ပေါ်တွင် စစ်အင်အား အပြည့်ချထားပြီး တတ်လျက်ကျေးရွာ၏ မြောက်ဖက် 7-ကီလိုမီတာအကွာ ဝမ်ကတ်ကျေးရွာတွင် စစ်သင်တန်းကျောင်းကြီး တခုလည်း တည်ထောင်ထားသည်။

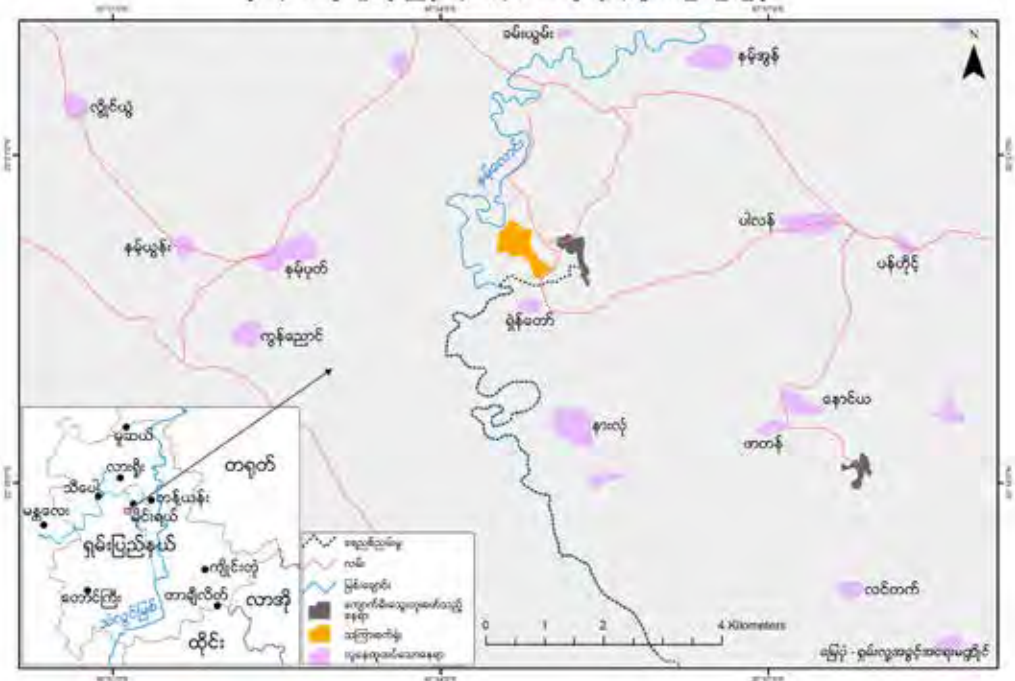
● တတ်လျက်ရွာကျောက်မီးသွေးတွင်းများတွင် အသုံးပြုနေသောစက်ကိရိယာများ

မိုင်းရယ်မြို့နယ်မှ ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း တိုးချဲ့မှု

ခိုဆိုင်း - ငွေရည်ပုလဲ

ခရစ်နှစ် 2017 တွင် ငွေရည်ပုလဲကုမ္ပဏီသည် ခိုဆိုင်းကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း နောင်ယ နှင့် ဖာတန်ကျေးရွာအနီး မိုင်းရယ်မြို့၏ အနောက်တောင်ဖက် 15 ကီလိုမီတာခန့်တွင် ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်းတခု စတင်တူးဖော်သည်။ ငွေရည်ပုလဲက 2015 ခုနှစ်ကပင် စတင်ရန်ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း ဒေသခံလူထုက ၎င်းတို့စိုက်ပျိုးမြေများနှင့် ရေရင်းမြစ်များ အကျိုးသက်ရောက်မှု နောက်ဆက်တွဲများ စိုးရိမ်သောကြောင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်သဖြင့် မအောင်မြင်ခဲ့ပါ။ ရွာသားများက ဒေသခံ လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်၏ အကူအညီဖြင့် ငွေရည်ပုလဲအား ဖိအားပေးကာ စက်ယန္တရားများအားလုံး ရုပ်သိမ်းစေခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ရွာသားများက နှစ်နာကြေးများ လက်ခံရယူသည့် အချိန်မှစ၍ ငွေရည်ပုလဲက သတ္တုတွင်းများ စတင်လုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်သည့်နေရာသည် တောထူထပ်သည့်သဘာဝရေထွက်ဦးဖြစ်သည့် နောင်ယ နှင့် ဖာတန်ကျေးရွာတို့၏တောင်ဖက်တွင်ရှိပြီး သတ္တုတွင်းများ တိုးချဲ့လာသည်နှင့်အမျှ သစ်တောများ ပြုန်းတီးစပြုလာလေသည်။

မိုင်းရယ်အတွင်း၌ ငွေရည်ပုလဲမှ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်းပြမြေပုံ

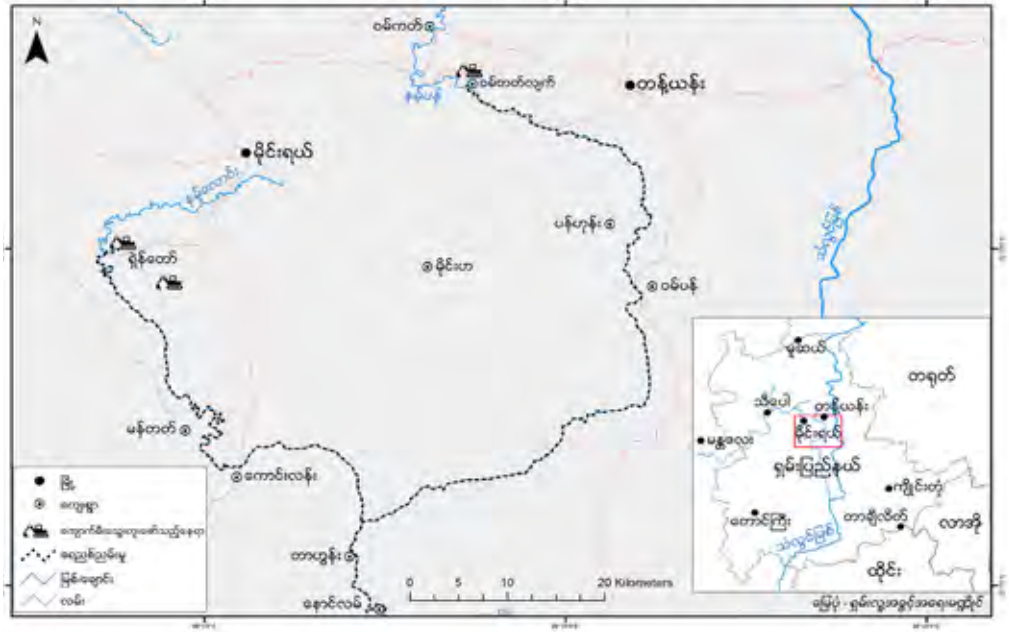

2018 ခုနှစ်တွင် ငွေရည်ပုလဲ ကုမ္ပဏီသည် ပထမသတ္တုတွင်းနှင့် 6 ကီလိုမီတာ အကွာ ခိုဆိုင်း ကျေးရွာအုပ်စုဝင် အိမ်ထောင်စုပေါင်း 19 ခုရှိသည့် ရှန်တော်ကျေးရွာ နှင့်ကပ်လျက် ဒုတိယ သတ္တုတွင်းတခု စတင်ခဲ့သည်။ ၎င်းသတ္တုတွင်းသစ်သည် ငွေရည်ပုလဲ ကုမ္ပဏီ၏ လက်အောက်ခံ သံတောင်ဦး၏ သကြားစက်ရုံ နှင့် ဘေးခြင်းကပ်လျက်ရှိသည်။ သတ္တုတွင်းမှ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို ရွာသားတို့၏ စိုက်ပျိုးရာမြေနေရာများပေါ်တွင် စွန့်ပစ်သည့်အတွက် လယ်ကွင်းသို့ စီးဆင်းသည့်ရေချောင်း/ရေမြောင်းများ ပိတ်ဆို့စေပါသည်။ ထုတ်လုပ်သည့် ကျောက်မီးသွေးများကို ထရပ်ကားကြီးများဖြင့် တနေ့လျင် အနည်းဆုံး 25 ခေါက် ခန့်မျှ သယ်ယူ ပို့ဆောင်လျက်ရှိသည်။

2020 စက်တင်ဘာလတုန်းက ရှန်တော်ရွာသားများ၏ ပြောဆိုချက်အရ ပထမဦးဆုံး တူးသည့်တွင်းက ရေပန်းထွက်ကာ ပြည့်လျှံနေသဖြင့် အနီးအနားတဝိုက် ပတ်ပတ်လည်တွင် တွင်းသစ်ထပ်တူးရပြန်သည်။ ရှန်တော် သတ္တုတွင်းမှ စုပ်ထုတ်လိုက်သည့်ရေသည်ကား နမ့်လောင်းမြစ်ထဲသို့ စီးဆင်းသွားသည်။ ထိုမှတဖန် နမ့်ပန်မြစ်ထဲသို့ စီးဝင်သွားသည်။

သံတောင်ဦး သကြားစက်ရုံကို 2021 တွင် ပြီးစီးဖို့ သတ်မှတ်ထားသည်။ အနီးအနား မှ တူးဖော်ရရှိသည့် ကျောက်မီးသွေးများကို ယင်းသကြားစက်ရုံအတွက် အသုံးပြုမည်ဖြစ်သည် ။ စက်ရုံလည်ပတ်နိုင်ပါက ရေထု လေထုညစ်ညမ်းမှုများ ဖြစ်ပွားလာမည်ကို ရွာသားများက စိုးရိမ်ပူပန်လျက်ရှိသည်။

တန့်ယန်းနှင့် မိုင်းရယ်တွင်ရှိ ငွေရည်ပုလဲကုမ္ပဏီ၏ ကျောက်မီးသွေးတွင်းမှထွက်လာသည့် အညစ်အကြေးကြောင့် နမ့်ပန်မြစ်အား ညစ်ညမ်းစေခြင်းပြင်

● ရှန်တော်ရွာအနီးမှကျောက်မီးသွေးတွင်း

● ရှန်တော်ရွာ သကြားစက်ရုံတည်ဆောက်ရေးစီမံကိန်းမှ ခရောင်းဘီလပ်မြေစက်ရုံ၏ ကားများ

- ရှန်တော်ရွာမှတည်ဆောက်လျက်ရှိသော သကြားစက်ရုံ
- ရှန်တော်ကျောက်မီးသွေးမိုင်းလမ်းညွှန်ဆိုင်းဘုတ်

- ရှန်တော်ရှိ ကျောက်မီးသွေးထုတ်ယူနေသည့် လှိုက်ခေါင်း

ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတူးဖော်ရေး၌ ငွေရည်ပုလဲ နှင့် အစိုးရစစ်တပ်တို့ ချုပ်ကိုင်

မြန်မာအစိုးရ သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း ဝက်ဘ်ဆိုဒ်တွင် 2020 စက်တင်ဘာလ ထုတ်ပြန်ချက်အရ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် ထွက်ရှိသည့် ကျောက်မီးသွေး စုစုပေါင်း၏ 60 ရာခိုင်နှုန်းကျော်မှာ ငွေရည်ပုလဲ နှင့် စစ်တပ်ကာကွယ်ရေးပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး အရာရှိရုံးချုပ် တို့က ထုတ်လုပ်တာဖြစ်ပြီး၊ လွန်ခဲ့သည့် 12 လအတွင်း အများဆုံးဖြစ်သည်။

စဉ်	ကုမ္ပဏီ အမည်	စက်တင်ဘာ 2020 ကျောက်မီးသွေး ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏ (မက်ထရစ်တန်)	အောက်တိုဘာ 2019 - စက်တင်ဘာ 2020 ကျောက်မီးသွေး ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏ (မက်ထရစ်တန်)	ဒေသ
1	ထရီပယ် 'အေ' စီးမန် (ဆမ် လောဂ်)	-	5,894	သီပေါ
2	ငွေရည်ပုလဲ (မန္တလေး ဖြန့်ချိ ရေး) ကုန်းပေါင်း	-	32,661	သီပေါ (နမ့်မ)
3	ငွေရည်ပုလဲ သတ္တုတူးဖော်ရေး (ဟတ်ပေါက် သို့မဟုတ် ဟာ ပွတ်)	1,490	17,358	တန့်ယန်း
4	မင်းထက် ကုမ္ပဏီ လီမိတက်	5,000	20,000	တန့်ယန်း
5	ထွန်းကြွယ်ပေါ (အကြီးစား) မြန် မာထွဋ်အထိပ်	200	12,200	တန့်ယန်း
6	အလင်းသစ်ခုနစ် ကုမ္ပဏီ (1,2,5,6)	-	1,100	တန့်ယန်း
7	ငြိမ်းချမ်းကောင်းကင် (တန့် ယန်း၊ မိုးမ) (၁)	150	6,350	တန့်ယန်း
8	ကာကွယ်ရေးပစ္စည်း ထုတ်လုပ် ရေး အရာရှိရုံးချုပ် (ကြည်း)	3,731	21,731	သီပေါ/လားရှိုး (နမ့်မ)

ဤထုတ်ပြန်ချက်စာတမ်း၌ ဖော်ပြပါရှိသော အချက်အလက်များသည် ငွေရည်ပုလဲ သတ္တုတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်း ၏ သီပေါ နှင့် တန့်ယန်းမြို့နယ်များမှ စုစည်းချက်မျှသာဖြစ်သည် ။ မိုင်းရယ်မြို့နယ်တွင် ငွေရည်ပုလဲ၏ သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း ထုတ်ပြန်ချက်ဖော်ပြပါ သော်လည်း ထုတ်လုပ်မှုပမာဏကိုမူ ဖော် ပြခြင်းမရှိပါ။

မြန်မာ့သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း မြန်မာအစိုးရ၏ တရားဝင် ဝတ်ဆိုဒ်တွင် အောက်တိုဘာ 2020 ဖော်ပြချက်³အရ ငွေရည်ပုလဲ နှင့် စစ်တပ်ကာကွယ်ရေးပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး အရာရှိ ရုံးချုပ် (ကြည်း) တို့ စုပေါင်းထုတ်လုပ်သည့် ဓာတ်သတ္တုပစ္စည်း ပမာဏမှာ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် ထုတ်လုပ်သည့် ပမာဏအားလုံး၏ သုံးပုံနှစ်ပုံအထက်တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်တာ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိသည်။

ငွေရည်ပုလဲ ကျောက်မီးသွေးထုတ်လုပ်မှု အခြေပြစာရင်းသည် တန့်ယန်းမြို့နယ် နှင့်သာသက်ဆိုင်သည်။ နမ့်မ နှင့် မိုင်းရယ်မြို့နယ်မှ ထုတ်လုပ်သည့် ကျောက်မီးသွေး ပမာဏ ကိုမပြပေ။

စဉ်	ကုမ္ပဏီ အမည်	အောက်တိုဘာ 2020 ကျောက်မီးသွေး ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏ (မက်ထရစ် တန်)	မြို့နယ်
1	ငွေရည်ပုလဲ (မန္တလေး ဖြန့်ချိရေး) ကုန်းပေါင်း	-	သီပေါ (နမ့် သို့မဟုတ် နမ့်မ)
2	ငွေရည်ပုလဲ သတ္တုတူးဖော်ရေး (ဟတ်ပေါက် သို့မဟုတ် ဟာပွတ်)	1,510	တန့်ယန်း
3	ငွေရည်ပုလဲ သတ္တုတူးဖော်ရေး (နောင်ရဲ)	-	မိုင်းရယ်
4	မင်းထက် ကုမ္ပဏီ လိမိတက်	1,000	တန့်ယန်း
5	အလင်းသစ်ခုနစ် ကုမ္ပဏီ (1,2,5,6)	-	တန့်ယန်း
6	ငြိမ်းချမ်းကောင်းကင် (တန့်ယန်းမုံမ) (၁)	2,000	တန့်ယန်း
7	ကာကွယ်ရေးပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး အရာရှိရုံးချုပ် (ကြည်း)	5,000	သီပေါ/လားရှိုး (နမ့် သို့မဟုတ် နမ့်မ)
8	ရွှေလင်္ကာ	-	တန့်ယန်း

ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် ကျောက်မီးသွေးထုတ်လုပ်ကြောင်း ဖော်ပြသည့် အခြား ကုမ္ပဏီများမှာ တန့်ယန်းမြို့နယ်မြောက်ဘက် အစိုးရလက်အောက်ခံ ပြည်သူ့စစ်များ ထိန်းချုပ် ရာနယ်မြေတွင် ဖြစ်ပါသည်။ ရှမ်းလူ့အခွင့်အရေးမဏ္ဍိုင်အနေဖြင့် ၎င်းဒေသအတွင်း သွားရောက်ကာသက်ရောက်မှု အသေးစိတ်အချက်အလက်များ ကောက်ယူနိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။

³ http://www.mining.gov.mm/ME-1_mm/1.ME-1_mm/Website%20Oct%202020.pdf

ရှမ်းလူ့အခွင့်အရေးမဏ္ဍိုင်

shanhumanrights.org